19/02/2019

Ο Φώτης Κόντογλου για την Αγία Φιλοθέη

/ Ορθόδοξες Προβολές

Του Φώτη Κόντογλου

Ἡ ἁγία Φιλοθέη γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα ἀπὸ γονιοὺς ἄρχοντες, μοναχοπαίδι τοῦ Ἀγγέλου Μπενιζέλου καὶ τῆς Συρίγας. Φιλοθέη ὀνομάσθηκε ὅταν ἔγινε καλογρηά, ἀλλὰ τὸ πρῶτο ὄνομά της ἦταν Ρεβούλα. Η μητέρα της ἤτανε στείρα καὶ παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τῆς δώσει τέκνο, καὶ μία νύχτα εἶδε πὼς βγῆκε ἀπὸ τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας ἕνα φῶς δυνατὸ καὶ πὼς μπῆκε στὴν κοιλιά της. Κι ἀληθινά, τὸ φῶς ἐκεῖνο ἤτανε ἡ ἁγιασμένη ψυχὴ τῆς κόρης ποὺ γέννησε σ’ ἐννιὰ μῆνες. Ἀπὸ μικρὴ φανέρωνε μὲ τὰ φερσίματα καὶ μὲ τὰ αἰσθήματά της ποιά θὰ γινότανε ὑστερώτερα, στολισμένη μὲ κάθε λογῆς ἀρετή. Στὴν εὐσέβεια εἶχε γιὰ ὁδηγό της τὴν ἴδια τὴ μητέρα της ποὺ ἤτανε εὐλαβέστατη.

Φτάνοντας σὲ ἡλικία δώδεκα χρονῶν τὴ ζήτησε γιὰ γυναίκα κάποιος ἄρχοντας τοῦ τόπου, μὰ ἡ κόρη δὲν ἤθελε νὰ παντρευθεῖ. Ἀλλὰ ἐπειδὴ οἱ γονιοί της τὴν παρακαλούσανε, ἡ τρυφερὴ ψυχή της δὲν βάσταξε νὰ τοὺς λυπήσει καὶ νὰ τοὺς παρακούσει καὶ στὸ τέλος παραδέχθηκε νὰ πανδρευθεῖ μὲ ἐκεῖνον τὸν πλούσιο

ἄνθρωπο, ποὺ ἤτανε ὅμως πολὺ φτωχὸς στὴν ψυχή, διεστραμμένος καὶ κακός. Τρία χρόνια ἔζησε μαζί του ἡ Ρεβούλα κάνοντας ὑπομονὴ στὰ ἀπότομα φερσίματά του, ὡς ποὺ ὁ ἄνδρας της πέθανε κι ἀπόμεινε χήρα. Οἱ γονιοί της θελήσανε νὰ τὴν ξαναπανδρέψουνε, μὰ αὐτὴ τοὺς εἶπε καθαρὰ πὼς ἔταξε νὰ γίνει καλογρηά. Σὰν πεθάνανε οἱ γονιοί της, δέκα χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ χήρεψε, δόθηκε ἐλεύθερα στὴν ἄσκηση, μὲ νηστεῖες, προσευχές, ἀγρύπνιες καὶ ἐλεημοσύνες. Κατήχησε τὶς ὑπηρέτριές της καὶ τὶς ἔκανε δοχεῖα τοῦ Πνεύματος. Κατὰ θέλημα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα ποὺ εἶδε στὸν ὕπνο της, ἔχτισε ἕνα μοναστήρι μὲ ἐκκλησία στ’ ὀνομά του. Εἶναι ἡ ἐκκλησία ποὺ σώζεται ἀκόμα πλάγι στὸ μέγαρο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς στὴν ὁδὸ Ἁγίας Φιλοθέης.

Ἀφοῦ τελείωσε τὸ μοναστήρι, ἡ Ρεβούλα χειροθετήθηκε μοναχὴ μὲ τ’ ὄνομα Φιλοθέη. Οἱ πρῶτες ἀδελφὲς ποὺ ζήσανε μαζί της ἤτανε οἱ δουλεῦτρες ποὺ εἶχε στὸ πατρικὸ σπίτι της. Μὲ τὸν καιρὸ ἔδραμαν πλῆθος ἄλλες παρθένες κι ἀπὸ ἀρχοντικὲς οἰκογένειες καὶ ντυθήκανε τὸ μοναχικὸ σχῆμα. Ζήσανε ἀγωνιζόμενες τὸν καλὸν ἀγώνα μὲ ὑποταγὴ στὴν ἄξια ἡγουμένισσα ποὺ τὶς διοικοῦσε στὸν πνευματικὸ δρόμο σὰν κάποια ἁγία Συγκλητική. Τὰ ἁγιασμένα λόγια της ἔμπαιναν στὴν καρδιά τους σὰν δροσιὰ καὶ ἄνθιζαν μέσα τους τὰ εὔοσμα ἄνθη τῶν ἀρετῶν. Καὶ τὰ ἔργα της βεβαιώνανε τὰ λόγια της κατὰ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ ποὺ λέγει: “Ὃς δ’ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν” (Ματθ. ε΄, 19). Ὅπου μάθαινε πὼς βρίσκεται φτωχός, δυστυχισμένος, ἄρρωστος, χαροκαμένος, ἔτρεχε σὲ βοήθειά του μὲ περισσότερη προθυμία παρὰ ἂν ἔπαιρνε ἡ ἴδια τὴ βοήθεια ἀπ’ ἄλλον. Ἔχτισε νοσοκομεῖα καὶ γηροκομεῖα κοντὰ στὸ μοναστήρι της κι ἡ ἁγία Φιλοθέη δὲν φρόντιζε μοναχὰ γιὰ τὴ γιατρειά τους καὶ γιὰ τὴ σωματικὴ τροφή τους ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πνευματική.

Μὲ τὸν καιρό, πληθύνανε τόσο πολὺ οἱ ἀδελφὲς ποὺ μπήκανε στὸ μοναστήρι της, ποὺ δυστυχούσανε ἀπὸ κάθε πράγμα ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε ἡ ἡγουμένη νὰ ἀπαντήσει τὰ μεγάλα ἔξοδα, κι οἱ καλογρηὲς γογγύζανε. Μὰ ἡ ἁγία τὶς καταπράυνε μὲ λόγια ὑπομονετικά, κι ὁ Θεὸς ἔστελνε τὴ βοήθειά του πότε μ’ ἕναν τρόπο καὶ πότε μὲ ἄλλον ὡς ποὺ περνοῦσε ἡ στενοχώρια. Ἐξὸν ἀπὸ τὰ ντόπια κορίτσια ποὺ συμμάζευε στὸ μοναστήρι της, ἔδινε προστασία καὶ σὲ ξένες γυναῖκες ποὺ ἐρχόντανε στὴν Ἀθήνα ἀπὸ διάφορα μέρη σκλαβωμένες ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Μὲ τί κινδύνους καὶ μὲ τί βάσανα τὶς προστάτευε δὲν εἶναι μπορετὸ νὰ γράψουμε καταλεπτῶς σὲ τοῦτο τὸ σύντομο σημείωμα.

Τέσσερες ἀπ’ αὐτὲς τὶς σκλάβες εἴχανε ἀκουστὰ τὴν ἁγία Φιλοθέη κι ἐπειδὴ τὶς βασανίζανε οἱ ἀφεντάδες τους νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πίστη τους, φύγανε κρυφὰ καὶ καταφύγανε στὸ μοναστήρι. Ἡ ἁγία τὶς πῆρε μέσα καὶ τὶς στερέωσε στὴν πίστη τους καὶ περίμενε εὔκαιρη περίσταση γιὰ νὰ μπορέσει νὰ τὶς στείλει στὸν τόπο

τους. Μὰ οἱ Τοῦρκοι, ποὺ εἴχανε τὶς σκλάβες, μάθανε πὼς τὶς εἶχε περιμαζέψει ἡ Φιλοθέη καὶ μπήκανε σὰν θηρία στὸ κελλί της ποὺ κειτότανε ἄρρωστη καὶ τὴν τραβήξανε καὶ τὴν πήγανε στὸν πασά. Καὶ κεῖνος πρόσταξε νὰ τὴ ρίξουνε στὴ φυλακή. Ἡ ἁγία δὲν φοβήθηκε, ἀλλὰ ἑτοιμάσθηκε νὰ χύσει τὸ αἷμα της γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ.

Τὴν ἄλλη μέρα μαζευθήκανε πολλοὶ Τοῦρκοι καὶ φωνάζανε νὰ σκοτώσουνε τὴν ἁγία. Κι ὁ πασὰς πρόσταξε νὰ τὴ βγάλουνε ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ νὰ τὴν παρουσιάσουνε μπροστά του, καὶ τῆς εἶπε νὰ διαλέξει ἀνάμεσα στὰ δύο, ἢ ν' ἀρνηθεῖ τὴν πίστη της ἢ νὰ κοπεῖ τὸ κεφάλι της. Μὰ ἡ ἁγία ἀπάντησε μὲ ἀφοβία πὼς εἶναι ἕτοιμη νὰ μαρτυρήσει γιὰ τὸν Χριστό. Ὁ πασὰς θα 'βγαζε τὴν ἀπόφαση νὰ κόψουνε τὸ κεφάλι της, ἀλλὰ προφθάσανε κάποιοι ἐπίσημοι χριστιανοὶ καὶ μὲ τὰ παρακάλια τους ἀλλάξανε τὴ γνώμη τοῦ πασᾶ καὶ πρόσταξε νὰ τὴ βγάλουνε ἀπὸ τὴ φυλακή.

Γυρίζοντας στὸ μοναστήρι της ἡ ὁσία, δὲν ἔπαψε νὰ πορεύεται ὅπως καὶ πρὶν στὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Κι ἐπειδὴ πληθαίνανε ὁλοένα οἱ μαθήτριές της, ἔχτισε κι ἄλλο μοναστήρι στὴν τοποθεσία Πατήσια, κι αὐτὸ στ' ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα. Ἀλλὰ ἔχτισε μετόχια καὶ στὴ Τζιὰ καὶ στὴν Αἴγινα, κι ἐκεῖ ἔστελνε τὶς ἀδελφὲς ποὺ ἔπρεπε νὰ μακρύνουνε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ κάποια αἰτία. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἀσκητήρια οἱ καλογρηὲς δουλεύανε στοὺς ἀργαλειοὺς καὶ σὲ ἄλλα ἐργόχειρα, σὰν τὶς προκομμένες μέλισσες μέσα στὸ κουβέλι. Φτωχὰ κι ὀρφανὰ κορίτσια βρήκανε προστασία κι ἐργασία μέσα σ' ἐκεῖνα τὰ καταφύγια. Σὲ ὅ,τι κτήματα εἶχε ἡ ἁγία ἀπὸ τοὺς γονιούς της, ἔχτισε μοναστήρια καὶ φτωχοκομεῖα. Κι εἶχε πολλὴ περιουσία. Ἕνας προπάππος της εἶχε πάρει τὴ "δεχατέρα τοῦ ἀφέντη τῆς Ἀθήνας καὶ πῆρε προίκα ὅλη τὴν Κηφισιὰ καὶ τὸν Ἀχλαδόκαμπο ποὺ εἶναι πρὶν ἀπὸ τὸ Χαλιάντρι". Στὸ κτῆμα ποὺ εἶχε στὸν Περισσὸ ἔχτισε ἄλλο μοναστήρι στὸ μέρος ποὺ τὸ λένε τώρα Καλογρέζα. Ὅλη ἡ φτωχολογιὰ τὴν εἶχε σὰν πονετικιὰ μάνα. Μὲ κάθε τρόπο πάσχιζε νὰ ἀνακουφίσει τοὺς δυστυχισμένους, τοὺς τάιζε, τοὺς ἄνοιγε πηγάδια γιὰ να 'χουνε νερό, τοὺς γιάτρευε, τοὺς ἔβρισκε δουλειά. Ὁ κόσμος τὴν ἔλεγε "κυρὰ δασκάλα".

Τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Διονυσίου στὰ 1589 ἡ ἁγία Φιλοθέη βρισκότανε στὸ μοναστηράκι που 'χε χτισμένο στὰ Πατήσια. Τὸ βράδυ συναχθήκανε οἱ ἀδελφὲς γιὰ νὰ κάνουνε ἀγρυπνία. Κάποιοι Ἀγαρηνοί, ποὺ τὴν ἐχθρευόντανε ἀπὸ καιρό, πηδήσανε ἀπὸ τὴ μάντρα καὶ πιάνοντας τὴν ἁγία ἀρχίσανε νὰ τὴ χτυπᾶνε ὡς ποὺ τὴν ἀφήσανε μισοπεθαμένη. Τὴν ἄλλη μέρα τὴ σηκώσανε οἱ ἀδελφὲς καὶ τὴν πήγανε στὸ μετόχι πού 'χε στὸν Περισσό. Σὰν συνέφερε λίγο, ἔπιασε τὴν προσευχή, εὐχαριστώντας τὸ Θεὸ γιατὶ ἀξιώθηκε νὰ πληρωθεῖ μὲ κακία γιὰ τὰ καλὰ ποὺ ἔκανε στοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μοιάσει σ' αὐτὸ μὲ τὸν Χριστό, κατὰ τὰ λόγια τοῦ

ἀποστόλου Πέτρου ποὺ λέγει: “καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε” (Α΄ Πέτρ. δ΄, 13). Στὶς 19 Φεβρουαρίου τοῦ 1589 παρέδωσε τὴν καθαρὴ ψυχή της στὸν Κύριο, ποὺ ὑπόμεινε τόσα βάσανα γιὰ τὴν ἀγάπη του.

Τὸ ἅγιο σκήνωμά της θάφτηκε στὸ μοναστηράκι τῆς Καλογρέζας κι ἀπὸ κεῖ ἔγινε ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα ποὺ βρίσκεται στὴ σημερινὴ Ἀρχιεπισκοπή. Μετὰ πολλὰ χρόνια, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ἐκκλησιὰ κόντευε νὰ γκρεμνισθεῖ, τὸ πήγανε στὸν ἅγιο Ἐλευθέριο κι ἀπὸ κεῖ στὴ σημερινὴ μητρόπολη, μέσα στ’ ἅγιο βῆμα. Στὸ μνῆμα της ἀπάνω βρεθήκανε γραμμένα τοῦτα τὰ λόγια:

“Φιλοθέης ὑπὸ σῆμα τόδ’ ἁγνῆς κεύθει σῶμα,
ψυχὴν δ’ ἐν μακάρων θήκετο Ὑψιμέδων”.

Ἡ Φιλοθέη ἀνακηρύχθηκε ἁγία ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ματθαίου Β΄ (1595-1600). Νεόφυτος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ἀφοῦ ἐξήτασε καὶ ἐρεύνησε τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ τὸ μαρτύριον τῆς ὁσίας, σύνταξε ἀναφορὰ στὸ Πατριαρχεῖο μαζὶ μὲ τοὺς ἐπισκόπους Κορίνθου καὶ Θηβῶν καὶ μὲ τοὺς προκρίτους τῆς Ἀθήνας γιὰ νὰ τάξει τὴν ὁσία Φιλοθέη στοὺς χοροὺς τῶν ἁγίων. Σ’ αὐτὸ τὸ συνοδικὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένα καὶ τοῦτα: “Ἐπειδὴ ἐδηλώθη ἀσφαλῶς ὅτι τὸ θειότατον σῶμα τῆς ὁσιωτάτης Φιλοθέης εὐωδίας πεπληρωμένον ἐστὶ καὶ μύρον διηνεκῶς ἐκχεῖται, ἀλλὰ καὶ τοῖς προσιοῦσι τε ἀσθενέσι τε καὶ θεραπείας δεομένοις τὴν ἴασιν δίδωσι… τούτου χάριν ἔδοξε ἡμῖν τε καὶ πάσῃ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ τῶν καθευρεθέντων ἐνταῦθα ἀρχιερέων συγγραφῆναι καὶ ταύτην ἐν τῷ χορῷ τῶν ὁσίων καὶ ἁγίων γυναικῶν, ὥστε κατ’ ἔτος τιμᾶσθαι καὶ πανηγυρίζεσθαι”.

Αὐτὸς εἶναι μὲ ὀλιγολογία ὁ βίος τῆς Ἀθηναίας ἁγίας Φιλοθέης, ποὺ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ μυρίπνοα ἄνθη τοῦ γένους μας στὸν τυραννισμένον καιρὸ τῆς σκλαβιᾶς. Δὲν στάθηκε αὐστηρὴ μονάχα στὸ νὰ κάνει τὶς ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ, μὰ ἀγωνίσθηκε καὶ πνευματικὰ γιὰ νὰ στερεωθεῖ ἡ ἁγιασμένη παράδοση τῆς Ὀρθοδοξίας σὰν κάστρο ποὺ θὰ ἀποσκέπαζε τὸν Ἑλληνισμὸ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἐκφυλισμὸ καὶ τὴν ἀποβαρβάρωση. Ὅλα τὰ θυσίασε, πλούτη, ἀνάπαυση, ζωή, γιὰ τὴν πίστη τῶν πατέρων της. “Θλῖψις συνέχει τὴν ψυχήν της” βλέποντας οἱ χριστιανοὶ νὰ μὴν ἔχουνε στὰ “πάτρια” τὴν ἀγάπη ποὺ ἔπρεπε, ἀλλὰ νὰ ζοῦνε μουδιασμένοι, ἀδιάφοροι, μὲ ψυχὴ γεμάτη δειλία, μικροψυχία, πονηριά.

Τὴν Ἀκολουθία της τὴν ἔγραψε κάποιος σοφὸς καὶ εὐλαβὴς ἄνθρωπος Ἱέραξ λεγόμενος. Ἀνάμεσα στὰ ὡραῖα ἐγκώμια εἶναι καὶ τοῦτο: “Δαυὶδ γὰρ τὸ πρᾶον ἔσχες καὶ Σολομῶντος, σεμνή, τὴν σοφίαν, Σαμψὼν τὴν ἀνδρείαν, καὶ Ἀβραὰμ τὸ φιλόξενον, ὑπομονήν τε Ἰώβ, τοῦ Προδρόμου δὲ θείαν ἄσκησιν…”.

Τὴν ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα ποὺ βρισκότανε στὸ σημερινὸ δρόμο τῆς Ἁγίας Φιλοθέης τὴν ἐγκρέμνισε ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Γερμανὸς Καλλιγᾶς, παρ’ ὅτι εἶχε μεγάλο σέβας στὴν ἁγία, ἐπειδὴ ἤτανε ραγισμένοι οἱ τοῖχοι, κι ἔχτισε στὰ ἴδια θεμέλια τὸ παρεκκλῆσι ποὺ ὑπάρχει τώρα, ἐνῷ μποροῦσε νὰ στερεώσει τὴν παλιὰ ἐκκλησία ποὺ εἶχε ὡραῖες τοιχογραφίες. Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ (ὁ Γερμανὸς στάθηκε μητροπολίτης ἀπὸ τὰ 1889 ἕως τὰ 1896) δὲν γνωρίζανε οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀξία τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Ἡ καινούρια ἐκκλησιὰ ποὺ χτίσθηκε εἶναι ψυχρή, κακότεχνη, γυμνή. Ὅποιος μπαίνει μέσα, δὲν αἰσθάνεται κατάνυξη. Ἀλλ’ ἡ ἐκκλησιὰ τοῦ μετοχιοῦ ποὺ εἶχε χτίσει ἡ ὁσία στὰ Πατήσια γκρεμνίσθηκε καὶ κείνη ἀπὸ τὴν πολυκαιρία καὶ γιατὶ δὲν μπορούσανε οἱ χριστιανοὶ νὰ τὴν περιποιηθοῦνε ἀπὸ τὸ φόβο τῶν Τούρκων πρὶν νὰ σηκωθεῖ ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ὡς πρὸ ὀλίγα χρόνια κειτόνταν οἱ κολόνες μέσα στὰ ἀγριάγκαθα, στεκότανε ὄρθια μοναχὰ ἡ χυβάδα (κόγχη) τοῦ ἱεροῦ κι ἡ πόρτα μὲ τὸ δυτικὸ τοῖχο. Κάποιοι εὐλαβεῖς χριστιανοὶ τὴν ἀναστηλώσανε μὲ τὴν ὁδηγία τοῦ κ. Ὀρλάνδου καὶ τώρα βρίσκεται πάλι ἀπαράλλαχτη ὅπως ἤτανε στὰ χρόνια τῆς ἁγίας Φιλοθέης, ἕνα ταπεινὸ μὰ ἀτίμητο στόλισμα ἀνάμεσα στὰ ἀκαλαίσθητα καὶ ξενόμορφα σπίτια ποὺ χτισθήκανε γύρω στὸ γηραλέο αὐτὸ ἐκκλησάκι. Ο Θεὸς μὲ ἀξίωσε καὶ τὸ στόλισα μὲ ἁγιογραφίες, ὅπως ἤτανε ὁ πόθος μου. Ἀνάμεσα σὲ ἄλλα ζωγράφισα καὶ τὸ μοναστήρι, ὅπως ἤτανε τότε, μὲ τὴν ἡγουμένη ἁγία Φιλοθέη καὶ τὶς ἀδελφὲς ποὺ πηγαίνουνε στὴν ἐκκλησία.

Φαίνεται πὼς ὅλη ἡ οἰκογένεια τῶν Μπενιζέλων ἤτανε ἄνθρωποι φιλόθρησκοι. Στὸ νάρθηκα τῆς Καισαριανῆς εἶναι γραμμένη ἀπὸ τὸ ζωγράφο ποὺ τὸν ἁγιογράφησε τούτη ἡ ἐπιγραφή:
“Ἱστόρηται ὁ πρόναος οὗτος ἤτοι νάρθηξ διὰ δαπάνης τῶν προσδραμόντων τῇ μονῇ φόβῳ λοιμοῦ τῇ κραταιᾷ χειρὶ τῆς πανυμνήτου Τριάδος καὶ σκέπῃ τῆς μακαρίας Παρθένου, οἵτινες εἰσὶν ὁ εὐγενὴς καὶ λογιώτατος Μπενιζέλος υἱὸς Ἰωάννου, ἅμα ταῖς εὐγενέσιν ἀδελφαῖς καὶ τῇ τεκούσῃ καὶ τῇ λοιπῇ αὐτοῦ συνοδείᾳ. Ἐπὶ ἡγουμένου Ἱεροθέου τοῦ σοφωτάτου ἱερομονάχου. Διὰ χειρὸς δὲ Ἰωάννου Ὑπάτου τοῦ ἐκ Πελοποννήσου. Ἔτει αχπβ΄ (1682) μηνὶ Αὐγούστῳ κ΄ (20)”.

Ένας Μπενιζέλος, ὁ Νικόλας, γίνηκε κι ἁγιογράφος, μαθητὴς τοῦ Γεωργίου Μάρκου τοῦ Ἀργείου ποὺ ζωγράφισε πολλὲς ἐκκλησιὲς στὰ μέρη τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ τὰ 1727 ὡς τὰ 1740 ἀπάνω-κάτω. Στὴν παλιὰ ἐκκλησιὰ τῆς Παναγίας στὸ Κορωπὶ εἶναι γραμμένο: “Ἱστορήθη δὲ κατὰ τὸ αψλβ΄ (1732) διὰ χειρὸς Γεωργίου Μάρκου

καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Νικολάου Μπενιζέλου”. Μαζὶ μὲ τὸ μάστορά του δούλεψε ὁ Μπενιζέλος καὶ στὸ τελευταῖο ἔργο του, τὴν ἁγιογράφηση τῆς Μονῆς τῆς Φανερωμένης στὴ Σαλαμῖνα, ὅπως φανερώνει ἡ ἐπιγραφὴ ποὺ σώζεται καὶ ποὺ λέγει: “ΑΨΛΕ (1635). Ἱστορήθη ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος Ναὸς οὗτος τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου, Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν διὰ συνδρομῆς κόπου τε καὶ δαπάνης… Ἱστορήθη δὲ διὰ χειρὸς Γεωργίου Μάρκου ἐκ πόλεως Ἄργους καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Νικολάου Μπενιζέλου, Γεωργάκης καὶ Ἀντώνιος”.

Φώτης Κόντογλου, Γίγαντες ταπεινοί, ἐκδόσεις Ἀκρίτας, 2000

Εκ του ιστοτόπου της της Ενορίας Ιερού Ναού Αγίας Ζώνης Πατησίων agiazoni.gr